

کارشناس بهداشت خانواده

تعریف شغل

این شغل دربرگیرنده پست‌هایی است که متصدیان آن‌ها، به ارائه خدمات سلامت به جامعه، خانواده، مادران، نوزادان، کودکان، میان‌سالان و سالمندان می‌پردازند و سرپرستی، طرح‌ریزی و هماهنگی امور مرتبط با خدمات مربوطه را بر عهده‌دارند.

نمونه وظایف و مسؤلیت‌ها

- اجرای برنامه‌های آموزشی بهداشت عمومی در سطوح مختلف.
- بررسی و برنامه‌ریزی و تعیین اهداف و خط‌مشی‌های اجرایی در زمینه بهداشت خانواده در قالب سیاست‌های وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی.
- پایش و نظارت بر کمیت و کیفیت خدمات و مقایسه آن‌ها با ضوابط و معیارها.
- ارائه نظرات مشورتی و تخصصی در زمینه‌های مختلف بهداشت خانواده.
- تحلیل آمارهای مربوطه با بررسی‌های انجام‌شده و ثبت نتایج به‌صورت مکتوب.
- شناسایی مشکلات منطقه تحت پوشش و اولویت‌بندی آن‌ها.
- تشکیل، ابلاغ و پیگیری مصوبات کمیته‌های مرگ‌ومیر مادران باردار و کودکان زیر ۵ سال.
- ارائه خدمات و مشاوره تنظیم خانواده بر اساس سیاست‌های کلان کشور و آموزش و مراقبت از مادران باردار.
- مراقبت از کودکان همراه با آموزش مادران بر اساس برنامه‌های تنظیم‌شده.
- مراقبت از زنان در سنین باروری و ارائه آموزش‌های لازم به ایشان در زمینه‌های مربوط به بهداشت خانواده.
- نظارت بر آموزشگاه‌ها به‌منظور معاینه دانش‌آموزان و شناسایی دانش‌آموز بیمار و معرفی به مراکز درمانی و بهداشتی و راهنمایی آن‌ها در رعایت اصول بهداشتی.
- همراهی با پزشک و سایر کارشناسان عضو تیم در بازدیدهایی که از مراکز بهداشتی به‌عمل آمده و ارائه کمک‌های لازم به ایشان در انجام وظایف محوله.

- ثبت مشخصات و شرح حال مراجعین به مراکز بهداشتی از جمله اندازه‌گیری درجه حرارت، فشارخون و وزن بیماران پیش از معاینات پزشکی.
- مشارکت و انجام واکسیناسیون زمانی و عمومی در صورت نبود عوامل واکسیناتور.
- آموزش و حساس سازی مردم و بهورزان در مورد مسائل بهداشتی.
- مراقبت و حمایت از مادران باردار آسیب‌پذیر.
- اخذ پذیرش حضوری یا تلفنی مادران باردار در موارد اورژانسی.
- تهیه و تأمین اقلام دارویی، تجهیزات و واکسن‌های خانه‌های بهداشت و نیز نظارت بر حفظ زنجیره سرما حین نگهداری، انتقال و تزریق.
- برآورد سالانه داروهای بهداشتی موردنیاز برنامه مادران، کودکان و تنظیم خانواده.
- نظارت بر تأمین و نگهداری و توزیع داروهای برنامه مادر، کودک و تنظیم خانواده.
- هماهنگی در جهت تهیه و توزیع آگهی‌های آموزشی، فرم‌ها و دفاتر بهداشت خانواده در واحدهای بهداشتی
- پوشش سالانه کادر بهداشت خانواده.
- بررسی و تکمیل پرسشنامه مرگ کودکان زیر ۵ سال.
- همکاری با مراکز بهداشتی و درمانی در اجرای طرح‌ها و برنامه‌های نظارت بر کمیت و کیفیت خدمات و برنامه‌ها و مقایسه آن با ضوابط و معیارهای تعیین شده.
- تهیه دستورالعمل‌های لازم در زمینه مراقبت از رشد جسمانی، روانی، عاطفی و اجتماعی کودکان و تشخیص به‌موقع بیماری‌های انگلی، عفونی و جلوگیری از انتشار و همه‌گیر شدن آن‌ها.
- انجام پایش کارشناسی از واحدهای ارائه‌دهنده خدمت توسط کارشناسان.
- تهیه و ارسال نتایج پایش‌های به‌عمل آمده به مراکز بهداشتی درمانی و خانه‌های بهداشت.
- همکاری و ارتباط منطقی و مناسب با سایر واحدهای مراکز بهداشت با بهره‌مندی از توان و تجربه سایر واحدها.
- تهیه و ارائه برنامه‌های آموزشی بهداشت مامایی و تنظیم خانواده در سطوح مختلف علوم پزشکی و بهداشتی.
- ارائه الگوها، روش‌ها و فنون آموزشی متناسب با رشته‌های مختلف علوم پزشکی.

- ارائه و پیاده‌سازی الگوها، روش‌ها و فنون ارزشیابی برنامه‌های آموزشی.
- شرکت فعال در دوره‌های کارآموزی، مهارتی و آموزشی در جهت ارتقاء دانش و توانمندی‌های شغلی و به‌کارگیری نتایج آن در انجام وظایف محوله.
- مشارکت در تحقیقات کاربردی در عرصه نظام سلامت در شغل مربوطه.

شرایط احراز

تحصیلات:

- الف: دارا بودن مدرک تحصیلی کارشناسی بهداشت عمومی، مامایی.
- ب: دارا بودن کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی)، مامایی، آموزش پزشکی، آموزش بهداشت، سلامت سالمندی، اکولوژی انسانی، مشاوره در مامایی، مشروط به دارا بودن مدرک تحصیلی کارشناسی در یکی از رشته‌های تحصیلی ذکرشده در بند الف.
- ج: دارا بودن مدرک تحصیلی دکتری تخصصی (PhD) در رشته تحصیلی سالمندشناسی، آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، آموزش پزشکی، آمار و جمعیت، علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی)، بهداشت باروری، سیاست‌گذاری سلامت؛ مشروط به دارا بودن مدرک تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های تحصیلی ذکرشده در بند الف و ب.
- د: دارا بودن مدرک تحصیلی دکترای حرفه‌ای پزشکی عمومی.
- و: دارا بودن دانشنامه تخصصی در رشته پزشک خانواده.
- ی: دارا بودن دانشنامه تخصصی پزشکی در رشته‌های مربوط با تشخیص کمیته اجرایی مهندسی مشاغل

مهارت

- مهارت اندازه‌گیری فشارخون، درجه حرارت، وزن؛

- مهارت آموزش افراد تحت پوشش
- مهارت طراحی و تحقیق روش‌های مداخله بهداشتی
- مهارت‌های پایه و کاربردی در زمینه سلامت و مراقبت‌های جامع سالمندان
- مهارت برقراری ارتباط کلامی با سالمندان
- مهارت اجرای تمرینات ورزشی با سالمندان
- مهارت ارائه و انجام طرح‌های تحقیقاتی در زمینه‌های آموزش بهداشت
- مهارت ارزشیابی برنامه‌های آموزش بهداشت
- مهارت مشاوره و راهنمایی خانواده‌ها
- مهارت آموزش مراقبت‌های دوران بارداری.

دوره های آموزشی

- مراقبت‌های ادغام یافته سلامت مادر و کودک
- بهبود شیوه زندگی سالم
- کنترل عوامل خطر
- پیشگیری از بیماری‌های شایع و ترویج خود مراقبتی.

کاردان بهداشت خانواده

تعریف شغل

این شغل دربرگیرنده پست‌هایی است که متصدیان آن‌ها، طی همکاری با پزشک و کارشناسان بهداشت خانواده، درک مفاهیم بهداشت عمومی را برای گروه‌های خاص و نیز عموم مردم تسهیل نموده و شناسایی و به‌کارگیری امکانات بهداشتی را برای آنان امکان‌پذیر می‌سازند.

نمونه وظایف و مسئولیت‌ها

- مشارکت در شناسایی و کنترل طغیان بیماری‌ها و اپیدمی‌ها.
- آموزش به مردم و حساس‌سازی مردم و به‌روران در خصوص مسائل بهداشتی جهت بالا بردن آگاهی مردم.
- ارائه خدمات و مشاوره برنامه‌ریزی خانواده در جهت سیاست‌های کلان کشور، آموزش مراقبت از مادران باردار.
- آموزش به‌روران در خصوص کلیه طرح‌های اجرائی بر طبق دستورالعمل‌ها.
- همکاری و اقدام در زمینه اجرای برنامه‌های آموزش بهداشت در سطوح مختلف.
- همکاری با کارشناسان در زمینه جمع‌آوری اطلاعات و تحلیل و ارزشیابی اطلاعات مربوط به عملکرد برنامه‌ها.
- همکاری در تهیه گزارش از نحوه عملکرد پیش‌برد برنامه‌ها و ارسال آن‌ها به مسئولین مربوطه.
- معاینه و آموزش مادران باردار بر اساس روش‌ها و دستورالعمل‌ها در مراکز بهداشتی و درمانی مربوط.
- مراقبت از کودکان همراه با آموزش مادران بر اساس برنامه‌های تنظیم‌شده.
- مراقبت از کلیه زنان در سنین باروری و ارائه آموزش‌های لازم به ایشان در زمینه‌های مربوط به بهداشت خانواده.

-مراجعه به آموزشگاه‌ها و مدارس به منظور معاینه دانش‌آموزان و شناسایی و معرفی احتمالی دانش‌آموز بیمار به مراکز درمانی و بهداشتی و راهنمایی آن‌ها در رعایت اصول بهداشت و برگزاری جلسات آموزشی

-ثابت مشخصات و شرح حال مراجعین به مراکز بهداشتی از جمله اندازه‌گیری درجه حرارت، فشارخون و وزن بیماران پیش از معاینات پزشکی.

-مشارکت در واکسیناسیون‌های عمومی.

-تشکیل پرونده برای مراجعین بهداشتی و ارائه خدمات بهداشتی موردنیاز.

-مراقبت از کودکان زیر ۸ سال و آموزش به مادران آن‌ها.

-غربالگری از نظر سرطان گردن رحم (سرویکس) و پستان، ارجاع پاپ اسمیر و معاینه پستان و آموزش خودآزمایی پستان

-اجرای برنامه رابطین بهداشتی و آموزشی به آن‌ها.

-انجام واکسیناسیون زمانی در صورت نبود عوامل واکسیناتور.

-نمونه‌برداری میکروبی از منابع تأمین آب آشامیدنی و نیز نمونه‌برداری‌های شیمیایی و پیگیری نتیجه آزمایش‌های و انجام اقدامات لازم.

-تهیه و تأمین اقلام دارویی، تجهیزات و واکسن‌های خانه‌های بهداشت و نیز نظارت بر حفظ زنجیره سرما حین نگهداری، انتقال و تزریق.

-شرکت فعال در دوره‌های کارآموزی، مهارتی و آموزشی در جهت ارتقاء معلومات و توانمندی‌های شغلی و به کارگیری نتایج آن در انجام وظایف محوله.

-مشارکت در تحقیقات کاربردی در عرصه نظام سلامت در شغل مربوطه.

شرایط احراز

تحصیلات:

الف: دارا بودن مدرک تحصیلی کاردانی در رشته بهداشت عمومی (بهداشت خانواده)، مامایی، مربی بهداشت مدارس.

مهارت

- مهارت اندازه‌گیری فشارخون
- درجه حرارت، وزن
- مهارت آموزش افراد تحت پوشش
- مهارت انجام مصاحبه‌های پژوهشی
- مهارت گردآوری داده‌ها
- مهارت شناسایی افراد در معرض خطر و پرخطر
- مهارت‌های پایه و کاربردی در زمینه سلامت و مراقبت‌های جامع سالمندان
- مهارت مشاوره و راهنمایی خانواده‌ها
- مهارت آموزش مراقبت‌های دوران بارداری.

دوره های آموزشی

- مراقبت‌های ادغام یافته سلامت مادر و کودک
- بهبود شیوه زندگی سالم
- کنترل عوامل خطر
- پیشگیری از بیماری‌های شایع و ترویج خود مراقبتی